

feldolgozás után a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatóságára kerül végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Drávavölgyi Péter, Lampért Kirill, Nagy Norbert technikusok. A geodéziai felmérést a Meridián Kft. végezte.

VOICSEK VANDA

193. Gerjen határa

(Tolna megye) Ő, B, N, A, Á, Kö

2009 folyamán topográfiai munkálatokhoz kapcsolódóan több alkalommal végeztünk terepbejárást Gerjen határában, ahol a következő, eddig ismeretlen lelőhelyeket találtuk.

Jegyző-dűlő (KÖH 74741): Az Ótemetőtől ÉK-re, egy valamikori kisebb meder partján lévő magaslaton, annak K-i felén egy kb. 50×50 m-es területről, a középkori faluhely szomszédságában, eléggé szórványosan jelentkező Árpád-kori kerámiát gyűjtöttünk.

Kengyeles 1. (KÖH 74729): A hajtúkanyart leíró Solymos-ér Ny-i partján lévő kisebb kiemelkedés patak felőli oldalán, egy kb. 30×30 m-es területen az ülepedett szántásban kisebb mennyiségű (világosszürke) avar kerámiát gyűjtöttünk.

Kengyeles 2. (KÖH 74731): Az előző lelőhely közelében, egy valamikori meanderes ág „ölelésében” lévő kisebb dombháton, egy megközelítőleg 100×50 m-es területről nagyobb mennyiségű bronzkori kerámiát sikerült gyűjteni. A lelőhely középső harmadában az igen sok építési törmelék és modern szemét egy 19–20. századi tanya épületére utal.

Legelőre-dűlő (KÖH 74735): Az Ófalutól mintegy 500 m-re É-ra, a tehenészetől Ny-ra lévő dombvonulaton, kb. 250×200 m nagyságú területen a szántásban váltakozó intenzitású lelőhely van, ahol kevés őskori kerámia mellett főként avar és néhány középkori cserépdarabot sikerült gyűjteni.

Ótemető (KÖH 74745): Az Ófalunak nevezett résztől mintegy 1,5 km-re É-ra lévő, erdő borította kisebb kiemelkedésen és a tőle Ny-ra, É-ra lévő szántásban található a tipikusan 15–16. századi kerámiaanyaggal nagyon intenzíven jelentkező, kb. 100×50 m nagyságú középkori faluhely. Megtalálása óta több alkalommal is végeztünk szisztematikus (detektoros) kutatást a szántott részeken, aminek eredményeként a szokásos fémlelet (pl. gyűrű, gyűszű, ólomplomba, puszkagolyó stb.) mellett egy 16. sz. végi dénárleletből származó tucatnyi érme került elő. Az írott források alapján feltételezhető, hogy a lelőhely a középkori Vetlár/Vetle nevű falu. A valamelyest árvízmentes területen a 19. sz. közepén (bár egyes források szerint már a középkor kései századaiban is) az Ófalu (középkori Gerjen) temetőjét létesítették, amelyet a 20. sz. derekán hagytak fel (innen az elnevezés). Így fákkal, bokrokkal sűrűn benőtt határrész lett, ahol a sírhelyeket jórészt feldúlták, a síremlékeket ledöntötték, összetörték, elhordták. Csúpan néhány, a 19–20. sz. fordulójáról származó sírkő és

négy-öt, igen rossz állapotú kopjafa árulkodik a temető egykori jellegéről.

Széles-dűlő (KÖH 74739): Az Ótemetőhöz D-ről vezető ÉNy–DK irányú földút Ny-i oldalán, az úthoz közelebb lévő nagyfeszültségű távvezeték alatt lévő É–D irányú dombháton a boronált, esőverte szántásban viszonylag intenzíven jelentkező, kb. 200×100 m-es lelőhelyen kevés őskori kerámia mellett jelentősebb mennyiségű római, ill. avar cseréptöredéket és egy kevés középkori leletet gyűjtöttünk.

Tekermónai-dűlő (KÖH 74737): A gerjeni műút D-i oldalán lévő határrészen, egy valamikori mederpart kiemelkedésén kb. 100×100 m-es területen a szántásban, ideális körülmények között avar és Árpád-kori kerámiát gyűjtöttünk.

CZÖVEK ATTILA

194. Gérce, Újtelep

(KÖH 43582)

(Vas megye) Á

2009. október 5–9. között 500 m² összterületű próbafeltárást végeztünk a 847/23 hrsz. területen. Az árkokat a leendő út Ny-i oldalán tűztük ki 1,5 m szélességben, mintegy 340 m hosszúságban. Az út nyomvonala ívelten kanyarodik, és két kisebb kiemelkedésen fut keresztül. Az É-i oldalon közvetlenül a Sárvár–Gérce műút mellett nyitott kutatóárkok az É-i kiemelkedésen húzódtak, bennük mintegy 0,4–0,8 m mélységben, a humusz alatt kőzetre bukkantunk. A délebbi kiemelkedésen keresztül húzott szondákban a vékony humuszréteg (0,3–0,4 m) alatt sárga agyag altalaj jelentkezett. Ezekben az árkokban régészeti jelenségek kerültek elő. A település-objektumok (gödör, árok, cölöplyuk) a belőlük előkerült leletanyag alapján az Árpád-korra, a Kr. u. 12–13. századra keltezhetőek.

A próbafeltárást 2009. október 26. és november 6. között folytattuk, további 400 m²-en. A lelőhelyen összesen 10 régészeti jelenséget tártunk fel. A leletanyag egyértelműen az Árpád-korra, a 12–13. századra keltezi a lelőhelyet.

Munkatársak: Farkas Csilla, régész, Isztin Gyula geodéta, Hekli Hajnalka régésztechnikus, Bódi Tamás, Czöndör János, Kovács Péter, Pulay Dezső, Szanyi Lajos.

KISS PÉTER

195. Gödöllő, Thegze Lajos utca

(KÖH 26005)

(Pest megye) Sza

A Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága 2009 májusában áruház építését megelőző próbafeltárást végzett a 6270/22–23 hrsz. ingatlanokon. A terület ismert régészeti lelőhely: MRT 13/3 (kézirat), Háti-dűlő, Gödöllő 33. lh.

A kutatóárkok 1313 m² területet érintettek. Az előkerült 45 régészeti objektum szarmata kori gödör és házrészlet. A régészeti lelőhelyet lehatároltuk az érintett

telken belül (8976 m²). Az objektumok teljes feltárása a megelőző feltárás feladata lesz.

Munkatársak: Érdi Benedek geodéta, Mali Antal restaurátor.

OTTOMÁNYI KATALIN

196. Gyékényes, Kis-Almakerti-erdő
(KÖH 26623)

(Somogy megye) R, Kö

2009 májusában a kavicsbánya bővítése előtti szondázó ásatások során rézkori (Balaton-Lasinja-kultúra) település 16 objektumát tártuk fel. Az elszórta jelentkező cölöplyukak, gödrök és gödöralkak mellett egy hosszú, keskeny árkot is találtunk, ebből kevés kerámiatöredék és állatcsont került elő. A cölöplyukak szintén minimális leletanyagot szolgáltatottak, a többi objektumból viszont nagyon sok kerámiatöredéket gyűjtöttünk. Az egyik gödörben ép fazekat találtunk. A telep K felé valószínűleg folytatódik. A szondázó ásatás középkori objektumot nem eredményezett, bár a korábbi terepbejárásaink során több edénytöredéket találtunk az őskori teleptől D-re.

Munkatárs: Nyári Zsolt.

NÉMETH PÉTER GERGELY

197. Győr, Batthyány tér
(KÖH 44360)

(Győr-Moson-Sopron megye) Á, Kk

2009. november 20–26. között promenád kialakítását megelőző próbafeltárást végeztünk a Batthyány téren. A feltárás célja a várfal nyomvonalának megállapítása volt, hogy a tervezési munkálatok ennek ismeretében kezdődhessenek el. A várfal K-i szakaszának nyomvonala ez idáig – feltárások hiányában – csak hozzávetőlegesen volt ismert, egykorú metszetek és más pontokon történt feltárások adatai alapján kiserkesztve.

A próbafeltárás mintegy 20 m²-t érintett, csak egy kutatóárok kialakítására volt lehetőség. Az 1 m széles, K-Ny-i irányú árokra a várfal vonalában É és D felé rábontottunk. A teljes rétegsort nem bontottuk ki. Összesen 9 kutatási egységet dokumentáltunk. Római rétegekig nem jutottunk le, intakt vagy középkori bolygatás áldozatául esett római jelenségekre néhány szórványcserép utalt.

A várfal építése során középkori, Árpád-kori jelenségeket bolygattak meg. A várfal 19. századi visszabontása magát az É-D-i irányú falat jelentősebb, a K-Ny-i tartópilléreket kisebb mértékben érintette. A D-i tartópillér, a legkisebb mértékben visszabontott szakasza az egykori várfalrendszernek a feltárás határán belül; itt a mai felszíntől 2 m mélységben került elő a pillér teteje (tszfm.: 112, 37). A várfal legmagasabb szintje ennél 1 m-rel mélyebben található, bizonyos helyeken a várfalat az aszfaltszinttől számított 3,7 m-es mélységig visszabontották. Sajnos a próbafeltárás eredményei arra nem adtak választ, hogy a Pálffy utca alatt milyen

mélységig kerültek visszabontásra a pillérek, ill. a fal. Előkerülésükkel 2 m mélységtől számolni kell.

Munkatárs: Semperger Zoltán.

MOLNÁR ATTILA

198. Győr, Bástya utca 63.
(KÖH 45025)

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró, Á, Kk

2009. november 18–26. között megelőző feltárást végeztünk a 6765 hrsz. alatti telken, sáv- ill. pontalapok helyén vált szükségessé a megelőző feltárás. A telek K-i oldalán egy 11 m hosszú, 1,5 m széles árkot tártunk fel, a telek Ny-i oldalán pedig 3 szondát nyitottunk a későbbi pontalapok helyén.

A feltáráson a részben épületbontásból származó újkori törmelék és feltöltés alatt késő középkori-kora újkori feltöltési rétegek jelentkezték. A területen sűrű beépítettséget nem tudtunk megfigyelni, a régészeti jelenségek inkább különböző töltésrétegek formájában jelentkezték, amelyek egy része lehetett Duna öntésrétege, azaz természetes is. A középkori rétegekből a bográcsos Árpád-kortól egészen a 16–17. századig tudtunk elkülöníteni leleteket. Az egykori várfalon belül vagyunk, a várfal a szomszéd telken (Bástya u. 65.) végzett feltárás alapján a telek É-i oldalán futhatott K-Ny-i irányba.

A telek Ny-i oldalán a szondákban két középkori árkot azonosítottunk, viszonylag mélyen (több mint 3 m-re a jelenlegi felszíntől) jelentkezett az aljuk. Egymásra merőlegesek voltak, talán telekhatároló árkok vagy vízelvezető árkok lehettek. Oldalfalukban az egykori római rétegsor legalját lehetett azonosítani.

A római korban ez a terület már nem tartozott az egykori vicus belső területéhez, külterületi jellegű lehetett, a terület részben mezőgazdasági művelés alatt állhatott. Ehhez a korhoz kapcsolható az a négyzetes alaprajzú kút, amely a telek DK-i részén került elő, ezt statikai okokból nem tudtuk teljesen kibontani.

Munkatárs: Semperger Zoltán technikus.

BÍRÓ SZILVIA

199. Győr, Frigyes laktanya
(KÖH 67173)

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró, Á

A telken 2009. március 2. és június 12. között megelőző feltárást végeztünk, hozzávetőleg 4500 m²-nyi felületen. Várakozásainkkal ellentétben egy kevésbé bolygatott, sűrű, eddig nem ismert római kori és kora Árpád-kori település maradványait tártuk fel: összesen 550 objektumot.

Ezek 90%-a a római korra keltezhető. Egy tucatnyi kút és nagy mennyiségű leletanyagot szolgáltató tárológödör mellett a feltárás legfontosabb jelensége egy É-D-i irányú, kavicsozott felületű út, két oldalán árkokkal, az útfelületen keréknyomokkal. A római árkok egy része derékszögben fut az út menti vízelvezető árokba.